

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a határ és
katonai utáni napok kivételével.Bekerestőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kizárólag viselkedésére
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 26.

Az 1848. XX. t. cz.

Még el sem simultak az utolsó év-
üzében dúlt egyházpolitikai viták hul-
lámjai, — még azt sem mondhatjuk
nyugodt lélekkel, hogy helyreállt társa-
dalmunkban a rendkívül heves egyház-
politikai küzdelmek által megzavart béke
s a lelketlen izgatók máris újabb s előre-
láthatólag még hevesebb vallási villongá-
sokba, felekezeti küzdelmekbe akarják
sodorni ezt a sokat zaklatott országot.

Hogy ezt a herostratesi munkát lázi-
tásnak ne lehessen bélyegezni, jogczimet
keresnek hozzá.

A mult egyházpolitikai küzdelemhez
is kerestek Tisza-, Wekerle- és Bánffyék
törvényes jogczimet. Egyik volt a hirhedt
Csáky-féle törvénytelen rendelet, a mely
ha a Bach-korszakban jelent volna meg,
forradalmat keltett volna, a magyar libe-
ralizmus aranynapjaiban pedig jogczimet,
vagy inkább ürügyet (mert hiszen a kuria
sem ismerte el a Csáky-féle rendelet tör-
vényes voltát) szolgáltatott a kötelesség-
teljesítő papok üldözésére.

Másik ilyen jogczim volt a hangzatos
jelszó, hogy rendezni kell a házasság-
jogot. Rendezték is alaposan, — meg-
mondhatják azok a házastársak, a kik az
ugynevezett új rend idejében léptek és
lépnek házasságra s a kiknek legtisztább
örömét zavarja meg az a tengersok zak-
latás, a minek kitéve vannak; és ugyan-

csak ezt a »rendezést« dicséri a váló-
pereknek ijesztő szaporodása s a keresz-
teletlen gyermekek nagy száma.

Ilyen jogczimet keresnek az új vallás-
háboru vezérei vagy inkább izgatói az
1848-iki törvényhozás egyik alkotásában,
a XX. törvényczikkben.

A Bánffy által alapított Magyar Szó,
a mely magát a magyar protestánsok
közönségének tolja fel, hetek óta izgatja a
protestánsokat, hogy ez a törvényczikk
még most sincs végrehajtva, itt az idő,
választások előtt állunk, tessék követelni
ennek végrehajtását.

Némi foganatja van is már az izga-
tásnak. Megszólaltak a superitendensek,
kik közül az egyik Wekerlére hivatkozik,
hogy annak idején, a mikor a polgári
házasság s a többi javaslatok veszélyben
forogtak, konczot ígért nekik: ide vele!
Wekerle ugyan tagadja ezt az ígéretet,
de a Magyar Szó mai száma avval biz-
tatja olvasóit, hogy majd megfelel erre
Zelenka — holnap — vagy holnapután.
A korponai kerületbeli protestáns lelké-
szek pedig már reverzálist is vettek
Ivánka Zsigmondtól, a kerület képviselő-
jelöltjétől, hogy megválasztása esetén
sürgetni fogja e törvényczikk végrehaj-
tását.

Ugyan mit is mond hát az az 1848.
XX. t. cz., a melynek végrehajtását most
több mint félszázad után kezdik sürgetni
a protestánsok?

Annyit mond, hogy a bevett feleke-
zetek egyházi és iskolai szükségletei
állami költségekből fedezendők s ez iránt

az illető hitfelekezetek meghallgatásával
tegyen a kormány javaslatot.

Ugyan hat annyira sóvárognak a
protestánsok átadni templomaikat és is-
koláikat az államnak, hogy nem is tudják
már megvárni az időt, míg ez eszébe jut
az államnak?!

Ki hitte volna ezt arról a magyar
protestántizmusról, mely autonomiáját oly
szívósan védelmezte az állam befolyása
ellen, hogy még csak két évtizeddel ez-
előtt is Thaly Kálmán, Madarász apó és
társaik nyíltan hirdették a parlamentben,
hogy ki fogják dobni azt a miniszteri
biztost, a ki a kollégiumba bemeni tenni
a lábát, hogy az érettségi vizsgálaton
jelen legyen?!

Bethlen és Bocskay hajduinak utódai
annyira jutottak volna, hogy ők maguk
ajánlják fel erős váraikat?!

Mikor néhány hét előtt itt Nagyvára-
don szóba került a községi iskolák álla-
mosítása, Ritoók Géza, a protestánsok
egyik előkelő vezérférfia, daczára annak,
hogy elnöke a kir. táblának olyan be-
szédet mondott az állam tulkapásai és
mindent elnyelő befolyása ellen, amilyen-
eket csak az elnyomatás szomorú nap-
jaiban lehet hallani, — és most már
ők maguk ajánlanak fel nemcsak iskolái-
kat hanem templomaikat és plebániákat
is az államnak?!

Ha annyira áhitoznak az állam ke-
nyere után — ám tegyék, de ne kíván-
ják, hogy ebben a szolgálai hajlongásban
a más vallásuak is kövessék őket. Ugy
is ott van abban a hivatolt törvényben,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Balaton partján.

Irta: Deér.

Valami olyan csendes, fájó melancholia
fogta el a lelkem, mikor az alkonyi szellő első
lebbenesével siettem ki a hullámzó Balaton
partjára. Néztem — néztem ezt a c. odás szép-
ségű keretbe foglalt hatalmas tavat. S amint
ott álltam a partján, — s hallgattam vizének
lágyan zsongó hullámzását, — mindinkább erőt
vett lelkemen valami név nélküli vágyódás, va-
lami új után.

S amig tekintetem ott pihent a hullámzó
tő kékes-zöld vizén, — s tovább kalandozott a
hatalmas Budaörsy hegyére, — addig forrongó
agyam is ezer és ezer képet varázsolt elém.

És a sok közül aztán kivált egy, a többi-
nél is édesebb, büvös-hájosabb s ragadta ma-
gával a lelkem ellenállhatatlan erővel, — fel-
tartóztatlanul.

Halványpiros arcú asszonyt láttam én, —
amint ott ül mellettem és selymespuha keze
szőghajammal játszik. Csacsogó gyermek ül
őlében s édes gagyogással mosolyog anyjára.
Az asszony meg boldog mosolylyal öleli magá-
hoz a gögicsélő csöppséget s mig egyik karjával
gyermekét öleli, — a másikkal engem von
magához s aztán összeforr két ajak hosszú, édes
csókban.

Gyenge remegés futotta át egész valómat
erre a gondolatra. És éreztem, mint fogja el
lelkem valami erős, gyötrelmes fájdalom.

Az fájt talán, hogy csak álom volt az egész?
Nem igaz belőle semmi. Nem maradt meg
semmi, — csak az emlékezés. És ez úgy fáj,
úgy gyötör.

Mert valamikor — nem is olyan régen
bizvabizó lélekkel hittem én is, hogy igaz lesz
minden, mit rajongó szívvel álmodtam. Hittem
a virágnak, melyet én ültettem, én öntözget-
tem. S boldog voltam, mikor kipattant kelyhé-
ből először szállt illata hozzám. Nem tudtam,
hogy ez is hazugság. Nem tudtam, hogy az a
virág másnak is nyit, másnak is illatozik. Más
is tépte le. Nem maradt az én számomra
semmi belőle.

Valami ilyesféle csalódás ért aztán újra.
Virág volt az is, — gyönyörűséges szép virág.
Sokáig vártam, míg kipattan a bimbó s virág
lesz belőle. Azt hittem, hogy akkor csak nekem
fog nyitni.

Es a bimbó kipattant. Lett belőle száz-
szorszép virág. Nekem nyitlt először, — s mé-
gis más tépte le, — akkor, mikor már ő
maga százszor elsusogta rezgő bokor árnyá-
ban, hogy csak enyém leszen, — soha senki
másé.

Hittem neki, biztam benne. Fájt a csaló-
dás. Sajog a seb most is. Mert nagyon sze-
rettem s még csak egy búcsuszava sem volt
hozzám.

Élment, hogy vissza se jöjjön többé —

soha. Csak nagy sokára hallottam aztán, hogy
messze idegenben más férfit boldogít, — más-
nak a hités felesége.

Nagyon mindennapi história ez. Unalmas
is tán egy kicsit. Talán elő se hoztam volna
én se, — ha itt nem lennék a Balaton part-
ján. De nem tehetek róla, hogy itt minden
virág, minden bokor csak ő rá emlékeztet. S
hogya hallom a szeszélyes tó vizének lágy
zsongását, — akkor meg csak el-elfogja a
lelkem újra-újra valami név nélküli vágyódás,
— valami ismeretlen új után... Talán új
boldogság vágya ez? Talán szívem dobbanása,
hogy keressek tovább, Hisz ezer virág nyílik,
ezer virág hervad. Akad tán egy újra, szebb,
jobb, hűségesebb a réginél, — mely nekem el-
hervadt.

Keresni fogom hát. Tán meg is találán.
Csak előbb még látni akarom azt a másikat.
Vagy legalább hallani felőle. Ki tudja mit?
Tán azt, hogy boldog, — elégedett? Vagy tán
azt, hogy gonosz, hitvány, — gyötrelme
másnak?

Melyik volna jobb rám nézve?

Sokszor azt hiszem, hogy tán az első.
Ilyenkor látom halványpiros arcát, mélységes
kék szemét s hallom lágyan, dallamosan
csengő hangját. Ilyenkor úgy remeg a szívem,
arra a gondolatra, hogy tán boldogtalan, tán
hervadozik durva karok kiméletlen ölelése
alatt.

Aztán más jut az eszembe. Hallom csengő
kaczagását, — mikor engem kaczag, ki bátor

hogya a hitfelekezetek meghallgatásával történjék a dolog. Tessék tehát megkérdezni őket, — majd megválnak, melyik mit fog felelni.

Más van itt a háttérben, — de ezt nem merik nyíltan bevallani az izgatók. Jól tudják u. i. hogy a magyar államnak, amelynek arra sincs módja, hogy a saját hivatalnokjainak tisztességes kenyeret nyújtson s hogy a nép égető bajain segítsen, — jól tudják, hogy ennek a magyar államnak egyáltalán nincs pénze arra, hogy a bevett felekezetek egyházi és iskolai kiadásait fedezhesse. És ha mégis megakarja tenni — — ajánlanának a mi kedves atyánkfiai valamit. Oda sanditanak az egyházi javak felé, mely ugyszólván egyedül tartja még magát a mindent elnyelő szerencsétlen földvándorlásban.

Sejtik ők azt, hogy ez esetben a kolégiumok vagyona is az állam kezébe, onnét pedig dobra kerülne, de avval vigasztalják magukat, — hogy a pápisták többet vesztenének. Ezt sugallja a — — testvéri szeretet.

Biharmegye és Nagy-Váradi monografiája.

Biharmegye és Nagyvárad monografiája, mely a »Magyarország Vármegyéi és Városai« című országos monografia keretében fog megjelenni, közel áll befejezéséhez. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a monografia fejezeteinek címeit és a közreműködő írók és szakírók névsorát a következőkben közölhetjük.

Előszó. Irta *Tisza Kálmán*.

Biharmegye hegy- és vízrajza. Irta *Korbély József* főmérnök, revideálta *Lóczy Lajos* egyet. tanár.

Geologia. Irta *Korbély József*, rev. *Lóczy Lajos*.

Biharmegye községei. Irta *Vende Aladár* segédszerkesztő, revideálta dr. *Borovszky Samu*, a Magy. Tud. Akad. tagja.

Nagyvárad leírása. Irta *Vende Aladár* segédszerkesztő.

Nagyvárad története. Irta *Dús László* városi főügyész, revideálta dr. *Borovszky Samu* szerkesztő.

Nagyvárad Közigazgatása. Irta *Szűts Dezső* városi jegyző, revideálta dr. *Némethy Károly*, belügymin. oszt. tanácsos.

Biharmegye népe. Irta *Vende Aladár* segédszerkesztő, revideálta *Katona Lajos* tanár, ethnografiai író.

Biharmegye faunája. Irta *Kertész Miksa* premontrai tanár, revideálta dr. *Borbás Vincze* Egyet. tanár.

Biharmegye florája. Irta alföldi *Flatt Károly*, revideálta dr. *Borbás Vincze* egyetemi tanár.

Vízszabályozás és árvédelem. Irta *Korbély József* főmérnök, revideálta *Gonda Béla* min. tanácsos.

Biharmegye vasutjai. Irta *Szmazsenka Ernő* MAV. felügyelő.

Posta, táviró, távbeszélő. Irta *Erdélyi Zoltán* p. t. fogalmazó, revideálta *Heim Péter* p. t. tanácsos.

Biharmegye közutai. Irta *May Sándor* kir. mérnök.

Bányászat, ipar és kereskedelem. Irta dr. *Sarkadi Lajos* kamarai titkár.

Hitelintézetek. Irta *Winkler Lajos* tanár, revideálta *Kormos Alfréd* szerkesztő.

Mezőgazdaság és állattenyésztés. Irta alföldi *Flatt Károly*, revideálta *Németh József* földm. min. titkár.

Erdészet. Irta *Sterba Szabolcs* erdész, revideálta *Németh József*.

Egészségügy. Irta dr. *Edelmann Menyhért* orvos, revideálta *Csapody István* egyetemi tanár.

Társadalom. Irta *Winkler Lajos* tanár, revideálta *György Aladár*.

Törvénykezés. Irta dr. *Dési Géza* ügyvéd revideálta *Vécsey Tamás* egyet. tanár.

Tudomány és irodalom. Irta *Kende János* premontrai tanár, revideálta id. *Szinnyey József*, a M. Tud. Akad. tagja.

Színészet. Irta *Naményi Lajos*, revideálta dr. *Bayer József*, a M. Tud. Akad. tagja.

Közoktatásügy. Irta *Sipos Orbán* kir. tan., tanfelügyelő.

A nagyváradai I. sz. püspökség jelen szervezete és közigazgatása. Irta *Zsák J. Adolf*, *Schlauch* bibornok-püspök életrajzát írta dr. *Vucskics Gyula*, revideálta dr. *Kiss János* egyet. tanár.

A görög katolikus egyház. Irta *Bulk Kornél* püspöki titkár.

A görög keleti egyház. Irta *Diamandi Miklós* igazgató.

Az ev. református egyház. Irta *Sulyok István* ev. ref. lelkész.

Az ág. evangélikus egyház. Irta *Materny Imre* ág. ev. lelkész.

Az izraelita hitközségek. Irta *Schütz Albert* ügyvéd és *Ullmann A.* hitközségi jegyző.

A vármegye ősi története. Irta néhai *Cseplő Péter* tanár.

A vármegye története. Irta ifj. dr. *Reiszig Ede*, a heraldikai és genealogiai társaság igaz. választmányi tagja, revideálta dr. *Borovszky Samu* szerkesztő, *Bunyitay Vincze* és *Karácsonyi János*, a Magyar Tudományos Akadémia tagjai.

Biharmegye nemesi családai. Irta ifj. *Reiszig Ede*, revideálta *Csoma József* a her. és gen. társaság ig. választmányi tagja, heraldikai író.

Biharmegye kiváló szülöttei. Irta ifj. dr. *Reiszig Ede*, a kiváló egyházi férfiakat *Zsák J. Adolf*, revideálta dr. *Szinnyei József*, a M. Tud. Akad. tagja.

Ugy halljuk, hogy a munkában közel 400 illusztráció, több térkép, számos műmelléklet és színes kép lesz.

József főherceg-barlang.

Most, a mikor a turisták mindenféle szétzóródnak az országban, hogy annak nevezetességeit megismerjék s a mikor a pompás remeczki vidékről elragadtatással beszélnek a kirándulók, nem lesz felesleges rámutatni nagy Biharvármegye egyik nevezetességére, a József főherceg-barlangra, melyről oly keveset beszélnek, mintha újra a feladás homályával akarnák körülvenni, hogy ne léssa senki, aztán feledje el örökre.

Nagyvárad város lakosai nevezetesen arról, hogy egyszer-e egyszer hirtelen felbuzdulnak, alkatnak valamit, ami a középszerűségeen túlemelkedik, azután lehanyatlik a buzgalom, kialszik a szalmaláng és nincs aki felszítsa a nemes tüzet újra.

Igy robogott elő egyidőben a Bihar Kárpát Egyesület az ismeretlenség homályából; Biharvármegye nevezetességeinek felkarolását, ismertetését, feltárását tűzte feladatául, rendezett hatalmas jelmezés bált, megörökítette pompás alakjait, azután a Népevelési Egylettel együtt

lélekkel, könnyen hívő szívvél hittem neki. S mig engem ezer kín gyötör, ezer fájdalom tép — ő csak mosolyog rajtam könyörtelen szívvél, — gondtalan kacajjal.

Ilyenkor valami vad gyönyör szállja meg a lelkem arra a gondolatra, hogy tán boldogtalan, — s ezerszeresen érzi ő is a nekem szerzett gyötrelmeket.

De hagyjuk ezt! Itt él a lelkemben valami határozatlan sejtetem, — a mely azt sugja mindig, hogy látni fogom még azt az asszonyt. És ez megnyugtát.

Nyugodtabb leszek s könnyebb szívvél veszek búcsút a hullámzó tó tarajos vizétől. Arra megyek az erdős dombnak, hol ezer madár zengi bűvös-bájos dalát.

Elmereng a lelkem, — úgy elgondolkodom. Csak akkor rezzenek föl, mikor valaki megszólít.

— Servus, gyerekek! Ezer esztendeje, hogy nem láttatok. Hogy vagy, mint vagy? Ismersz-e még?

Szép, szálás fiatal férfi állt előttem. Megismertem. Egyik régi iskolatársam volt. Örömmel üdvözöltük egymást. Aztán ezer kérdés támadt ajkainkon. Alig tudtunk válaszolni egymásnak.

En hamar készen voltam eddigi életem történetével. Kevés volt abban a mi barátomat érdekelte, daczára, hogy mióta az iskola padját elhagytuk, nem találkoztunk s hirt sem hallottunk egymásról. Egyszerű ember vagyok, s nem éltem át nagy dolgokat. Kevés öröm,

— több fájdalom, csalódás. De hát ez így van a legtöbb embernél.

Barátomnál is így volt. — Neki is kijutott az életben mindenből, a mi öröme, boldogsága a szívnek — s abból is, mi gyötrelme kínos vergődése a léleknek.

Sokáig beszélt olyan lassu, vontatott hangon. Látszott rajta, hogy keserű emlékekkel küzködik, amíg beszél.

De legyőzte fájdalmát s száraz, monoton hangon mondta el azt is, a mi a legkeserűbb, legfájdalmasabb volt életében.

Valami olyasféle história volt, mint az enyém. Csalódás, — semmi egyéb. Csakhogy ő már tovább ért a boldogság himes mezején, mint én. Neki már hités asszonya volt az a nő, akit szeretett. S akkor vesztette el. Eldobta, elűzte magától, — mint valami utálatos szörnnyet. Mert az az asszony, kit igaz szerelemmel szeretett, — oda-adta magát egy jött-mentnek. Miért tette azt? Tán rossz volt a vére? Vagy tán újabb, erősebb szenvedély támadt föl lelkében? Ki tudná megmondani? Barátom nem is kutatta. Az ő szíve úgy is össze volt törve, mindegy annak már, hogy miért törték össze?

Valami fájó, meleg részvét lopta be magát a szívembe. Sajnáltam ezt az erős, szép embert, — kiről meglátszott, hogy igazán boldoggá tudna tenni e y asszonyt egy egész életen keresztül.

Egész elfeledtem, hogy valami ilyesféle csalódás engem is már megkínzott. Vigasztalni

szerettem volna. De alig kezdtem bele, barátom mosolyogva vágott közbe:

— Hagyjuk a szót! Kár minden szóért, a mit arra az asszonyra vesztegetünk. Jer menjünk. Nézzünk ki a perronra, nem sokára jön a gyorsvonat, hátha hoz valami ismerőst.

Pár perc múlva már ott sétáltunk az állomás perronján s némi érdeklődéssel lestük az érkező vonatot, melynek tompa dübörgése már oda hatott hozzánk. Nemsokára be is robogott. Sokan szálltak ki.

De a legnagyobb lármát egy család csinálta, mely számtalan skatulyák kíséretében kászálódott le egy első osztályu kocsiból.

Valami négy gyerek ugrándozott egy magas, karcsu nő körül, ki úgy látszik valami nevelőnő féle lehetett, mert egy éltebb, aranylánczozal tele aggatott hölgy nagyon hangosan s parancsolólag osztogatta utasításait neki.

Aztán az utóbb említett aranylánczos hölgy, a gyerekekkel együtt a reájuk várakozó kocsiába ült s elhajtattat.

A nevelőnő meg igyekezett biztonságba helyezni a sok skatulyát. S amig ezt végezte, mosolyogva türe egy fiatal ott ácsorgó uracs megjegyzéseit, csipkelődéseit. Nagyon barátságos volt. Ugy látszott, hogy nem idegenkedett az új ismeretlenségtől.

Mi mosolyogva néztük ezt a kaczerkodást. Csak akkor tűnt el a mosoly, mikor az a nő mellettünk haladt el. Ő nem nézett ránk, de mi nagyon jól láttuk őt.

tesen kirándulást tett Belényesbe, innen a József főherceg-barlanghoz, majd a Biharkapuhoz, az izbukhoz és több nevezetességekhez; amikor az izbukhoz és több nevezetességekhez; amikor ezt megtette, elment pihenni és alussza a boldogok álmát.

Pedig ha már a nemes czélt feladatául tűzte és fölvette a hangzatos nevet, hogy verte senyre keljen az Országos Kárpát Egyesülettel és nem akart beolvadni ebbe, talán bünt követt el mély álomba merülése által.

De én most a József főherceg-barlangról akarok szólni.

Urain és hölgyeim! hogyha csak kevés paszsiójuk is van a turistasságra, keressék fel ezt a barlangot ebben a meleg nyárban, bizony nem fogják megbánni.

Nézzenek a felsővidékre; a zordon Tátrában milyen nagyra vannak a szepes-bélaiai az ő barlangjukkal, pedig a József főherceg-barlanghoz nem is hasonlítható.

Hogy világíró legyen, elég annyit mondanom, hogy a József főherceg-barlang, denevér-barlang, hatalmas guano-teleppel, ami nem mindenik barlangnál található fel.

Az egyik nagy teremben, szédítő magasságból, mint fekete felleg, függ alá a megszámlálhatatlan denevér egymásba kapaszkodva, a gyertya és magnézia-világítás csakis a legalattabb függőket bántja, a melyek elcsapódnak a tömegből és röpülnek ki a szabadba, hogy csakhamar visszatérjenek elhagyott helyükre.

Ugy emlékszem, hogy a József főherceg-barlang 13 nagy teremből áll, talaja sík, egyenletes, nem kell sem fölmászni, sem alászállani, egymásba nyílik mindenik terem, a tündérkert kivéve, ahova kurta árkon juthatni be.

A barlang Szegyet község határában van.

Az útja Lunkáról, a Vaskóh előtti kis állomásról, Kimpányon át visz addig, ameddig az itten szokásos oláh szekereken menni lehet.

Mi a szegyesi határban egy patak mentén mintegy ötnegyedórai gyalogolás után jutottunk fel annak a hegynek a lábához, melynek közepén ez a barlang rejtőzködik.

A hegy lábától utunk vesszőből összecsomózva készített uton vezetett fel.

Éreztem, amint barátom erősen megszorította karomat, s valami rekedtes, fojtó hangon sugta a fülembe:

— A feleségem . . . a nyomorult.

Elsáppadtam. Egész valómat remegés fogta el.

Az az asszony, ki itt mosolyogva, kaczerán fogadta egy előtte ismeretlen uracs udvarlását, — felesége volt barátomnak, — s egyszer, nem is olyan nagyon régen álmainak tárgya, — szerető szívemnek bálványja.

Nem szóltam semmit. Hallgatag, némán mentünk egymás mellett a serpentin uton, mely a villához vezetett föl.

Mégegyszer megpillantottuk azt az asszonyt éppen átölelve tartotta az a léha, kalandéhes urfi, — ki bizonyára örült, hogy akadt egy valaki, ki a fürdő egyhangúságába egy kis változatosságot fog hozni.

Undor fogta el a lelkem és éreztem, mint szállt el a lelkemből minden illúzió, minden édes emlék, a mi még megmaradt a múltból.

És én úgy örültem ennek. Most már kezdem hinni, kezdem remélni, — hogy még bejeljestülhet az az édes álom, — amit ott álmodtam a Balaton partján — valami ismeretlen, új boldogságról.

Tudtam, éreztem, hogy az a régi édes álom most már egészen szertefoszlott s nem maradt meg belőle más, — mint undor, — megvetés és tán egy cseppnyi szánalom az iránt az asszony iránt.

Amint a barlang szádajához értünk, mindnyájunkat meglepett az a hatalmas ivetű kapu és kapualj, megnyílt előttünk s kitárta építész arányait.

Innen a második terembe értünk, mely csak arra való, hogy szükség esetén ruhatáru szolgáljon.

A trónterem hatalmas arányú kupolája, a cseppkőből alakult függönyök mesés redői, a trón elhelyezkedése mindnyájunkat meglepett.

Kiváló nevezetessége e barlangnak a fürdőkád. Ez a terem olyan módon van ellátva, hogy a talaj fölött, mintegy 20 centiméter magasságra cseppkő emelkedés képződött nagy körben, amelyben valamikor víz lehetett, ez az utána elfolyt és most a fürdőkád szárazon maradt.

A denevérek tanyája hatalmas magasságu boltívezett terem, melynek legfelső menyezetről függ alá a denevérfelleg, míg alulról fölfelé emelkedik a guanodonb.

Ezután következik a templom. Oriási nagy terem, oldalfülkékkel ellátva, a végén valami üreg sötétlik lefelé, ebbe azonban nem volt bátorságunk leszállani.

Visszafelé térve a jobb oldalon nyílik a vízterem, a hol hűs vizen kell átlépkedni a kútónak.

Innen egy kurta alaguton juthatni a tündérkertbe, ahol első sorban a Goliát és a Dávid szobra tűnik a szemlélő elébe, két cseppkőalak, egyik magas, másik törpe.

A menyezetről keskeny és széles sávokban függnek alá a cseppkő alakzatok, amelyeket alakjuknál, barba és fehér színöknél fogva szalonnának nevezett el a találékony ész.

Itt valami vandalizmusra is akadunk, amennyiben némely nagyszalontai látogatók a lefüggő szalonna-sávokat valódiaknak vélvén, egyik másik darabot megcsontították.

A menyezet hátsó részéből ereszkedik alá a földem, a magézia és gyertyavilágításban millió és millió gyémánttű villogot lefelé és szemben vele a talajról ugyanannyi tű szegeződött felfelé; elbájolóan szép az a sok víz-csepp, mely a menyezetről cseppen alá, hogy egykor itt, a tündérkertben, valami más alakzatot készítsen a bámuló emberi szem elé.

Több éve már, hogy láttam és csak emlékezetből vetem papírra e sorokat, hátha akad valaki, aki a Bihari Kárpát Egyesület eszméjét felkarolja s azt halottaiból feltámasztja.

Dús László.

Nagyvárad, mint nyaralóhely.

IV.

»Rédai«-kert.

Mottó: Vót szeretóm, vót szeretóm, Tizenhárom.

Ha az eddig e czímen felsoroltak látványosságai Nagyváradnak, mint nyaralónak, ugy a Rhédey-kert a kursalon, nyaralónkban.

Ide jár ugyanis feledni és mulatni városunk demokrata eleme.

Micsoda lüktető élet van itt egy vasárnap délután.

Már korán kezd hullámszni benne a legtarkább népcsoport.

Egyenruha, keményített kötő, verklis, fekete kabát, lobogó ing és ránczos lábruhák kavarnak az árnyas fák alatt.

A nők is ide indulnak.

Julesa már készen van, de még be mén Tercsihez:

— Gyössz?

— Rögvest, csak felmosogatok, meg e kicsit pucza teszem magamat.

— Megáj, én is segíték, hogy hamarabb gyühess.

A két konyha tündér gyorsan neki áll a mosogatásnak, aztán felrántódik a halcsontos, mideretes vizitke, megkenődik, fonódik a haj, el-kászolódik a napernyő, aztán kar a karban, megkezdődik a séta a »Rédai«-kertbe.

De ez nem minden varga bőtü nélkül esik meg. Először le kell kerülni a kis-piaczra, a hol a hadsereg azon tagjai spaczerólnak, kik színházban és egyéb műintézeteknél fél hely áratat fizetnek.

A hadiak szájában füstöl a vergónia, bár csak módjával, mert kutya mód fogyk s figyelő szemmel nézegetik a hölgyeket.

Im feltűnik a láthatáron Tercsi és Julesa. A virgóniából hatalmas füstfelleg száll fel — most már lesz másik, ha elfogy a derékszij megigazitódik, a sapka fél földre csapódik s a hadfi behuzódik a kapu alá. Tercsi és Julesa mint jól nevelt leányzók nem veszik észre a megbujtatkat, sőt elfordulnak a kapu táján, mire hátul hozzájuk sompolyog a két hadfi s széles barát-ággal hátha teremti a két mezei virágot:

— Hopp! be sietnek a kisasszonyok.

Tercsi és Julesa illendően meg ijednek a boldogan várt meglepetésre és szemérmes felindultsággal adják le a szót.

— Ó, hogy törne le a kezük, hát nem nyughatnak.

A két hadfi ekkor már mellettük áll és jóleső mosolylyal kezdik az udvarlást:

— Má azt hittük ki se gyüttök máma.

A két kisasszony erre elmondja, hogy mennyi dolgot adott ma a nagysága, hogy ezt már nem lehet ki birni, hogy még vasárnapja sincs a cseléd félének stb.

A két hadfi a káplár urról mondja el, hogyan maczerálja őket s e közben kezét fogva sétáltatja kiki az ő párját a Kuncz-üzlettől a Zöldfa-uteza sarkáig.

Mivel pedig a bakának elég menet gyakorlatra van, hamar megadja a jelt a lefúvára.

— A rédaiba ma cigány huzza, billegjünk arra.

— Táncz is lesz?

— Hát! nem a fáknak huz a cigány, de persze antréval.

Tercsi és Julesa összemosolyog:

— Na menyinyünk. Kitelik az ántre, meg a ser is.

A hadfi erre karját kéri a hölgynek s belépnek az áradatba, mely a rédai-kertbe hőmpölyög. A vergónia pontosan kialszik — mire a pénztárhoz érnek s éppen az alatt gyujtódik meg újra, míg a két leány leszurja az antrét.

Hát így már csakugyan nem fizethetnek, akár hogy akarják is. Különb sietnek.

A banda csárdást huz és nagyon talp alá való éppen ez a nóta, hát csak igyekeznek be a tánczba.

Ez aztán a táncz. Nem olyan uri féle hajlós csuszós tötyögős, hanem Istenigazából való.

Döbben az anyaföld, mikor rá toppan a bakancs, lába se éri a leánynak a földet mikor a forgóra jön s nem marad rejtve toalett titok, mikor mártogatosan, hoppanósan kapja fel hirtelen a két izmos kar a tánczosnőt és forgatja meg a levegőben.

De hát husból van az ember s rövid fél óra vagy háromfértálynyi csárdás után izzadni is kezd, a leányféle meg szédül már egy kicsit, hát éppen végzi is a cigány s bár tisztességből felhangzik még most is, huszadszorra a »hogy vót« de nem

olyan erővel mint előbb s a ezigány fül érti ezt és keresztbe teszi a hegedűt, vonót.

A hadfi megtörli homlokát, gombol egyet a vaffenrokkon is boldogan szoritva még egyet a párján jelentősen sugja:

— Ejnye be jó vót, csak egy priczker kéne a hegyibe, akár ujbul kezgyük.

— Na én is iszok belőle, fogják csak egy kelyert hogy hozzák.

A parancs ki adódik s mert még se hozzák, hát radikálisan lesz segítve a bajon.

— Add csak ide Teresi azt a 10 pínzt, majd kiszóállak én magam.

A kis bugyeláris oda adódik, a priczker ki hozódik s a tenyérre állítva gangosan kínálja a hadfi:

— Tessék, még most is muzéroz.

A hölgy belémártja bibor ajkát s félig kihörpintve elfintoritja arcát:

— Jaj! be rosz, savanyu, igya meg maga.

A derék szij megfogódik egyik kézzel, a másikkal felhajtódik a pohár:

— Dejszen jó e, csak nem jánynak való, még egygyel beszedelek.

A kis bugyeláris ürül a baka telik s mikor ujra felhangzik a nóta, már kurjantás is esik, meg tréfálás a több párokkal.

Ahol jön egy pár nagy forogva, hamar elibe a lábat ha-ha-ha, felfordultak, semmi no, esendő az ember. Másik pár jön sebesen ennek neki kell czurukolni hátulról Nagy a zöttyenés, ujból fel zug a nevetés. A nótának nincs is vége többé. Aki kifárad leül, ha megpihent ujra be áll a tánczba, míg csak nem esteledik.

Akorra már kifáradtak a párok. A kis bugyelárisból elfogyott a 2 korona, a czapistángot nem sokára fujják, otthon is dolog lesz a konyhába, bár nincsenek otthon a nacsaságáék.

Nótába kezd hát a társaság és páronként mennek haza.

A gyertyák ki alusznak, a nóta mind távolabbról hangzik, míg végre elcsendesül a Rédei-kert, csak a százados fák súsognak és a fűben hortyog egy pár elázott magyar.

A párok elérkeztek ezalatt a kapuig. Itt vissza kerül a kis bugyeláris, helyére jut a maradék pecsenye, majd gyors lépésbe vonuló bakákkal telik be a város és a csapisztráng hangjai áradnak szét a levegőben, szét tépve a boldogságot s jelezve, hogy a szép álomnak vége, kezdődik a prics és trózsák ideje s az erő gyűjtés a holnap marso-láshoz.

A Rhédey-kert nem annyira mulató hely, mint az a vörös fonál, mely végig húzódik a katonaság és polgári elem igazi egyetértésén.

Köby.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Jul. 28. Az iparos ifjak dalestélye Karger Sándor vendéglőjében.

Jul. 28. A tornakör társas kirándulása Remeczre.

Aug. 4. Az ev. egyházi énekkar dalestélye a Sporttérén.

* A községi tanítók eskütétele. A múlt évben lapunk egyik számában szót emeltünk az ellen, hogy a nagyvárad községi tanítók — dacára a miniszter kötelező rendelkezésének — nem tesznek hivatali esküt. Mint értesülünk, most az iskolaszék tagjai körében ez irányban mozgalom indult meg, a mely azt eredményezné, hogy az összes tanítók már a jövő tanév elején felesküdvé fogjanak hozzá a tanításhoz.

* Anna nap. Az Orsolya-zárdában fényesen ünnepelték szent Anna napját. Fél tizkor szent beszédet tartott Pálffy Béla, mely után Palotay László praelátus celebrálta fényes segédlettel a pompás virágdisznó oltárnál a szent misét. E napon a hivek közül is sokan járultak a szentségekhöz.

* Honvédek nagygyakorlata. A nagyvárad 4-ik honvéd gyalogezred a jövő hó 25-én indul el az őszi hadgyakorlatra. Ez idő szerint a Balaton vidékén fogják megtartani, melyen az 1. 2. 3. és 4-ik honvéd gyalogezrednek vesznek részt, valamint az első kerülethez beosztott honvéd huszárezred. A nagygyakorlat igen érdekesnek ígérkezik.

* Petőfi halálának évfordulója. Otvenkettedik évfordulója lesz e hónap utolsó napján Petőfi Sándor halálának. Emlékét e napon számos helyen megünneplik az országban. Nagy ünnepre készülnek különösen Segesvárott. Az ünnepség a fejéregyháza csatasíkon levő emléknél lesz. Az erdélyrészi 48-as honvédek nagy számmal fognak az évforduló alkalmával a sírnál megjelenni, sőt a fővárosból is sokan lerándulnak.

* Megszökött tanuló. A nagyvárad rendőrség egy fiatal bádógos tanoncot fogott el tegnap a vasutnál, ki Csabáról szökött meg, mert a gazdája állítólag kegyetlenül bánt vele vissza toloncsolják.

* Óvodai mizériák. A városi főorvosi hivatal előterjesztése alapján dr. Bulyovszky József polgármester a kaszárnya-utcai és lóvásártéri állami kisdedóvodákat — tekintettel az ezen óvodák környékén nagy mérvben föllépett járványos gyermekbetegülésekre — 6 hétre bezáratta. Nagyon helyesnek tartjuk az óvintézkedést, de óhajtanók, hogy midőn a járvány megszüntetése érdekében az óvodákat bezáratják, ne hunynának szemet a baj előidézõ okai felett sem; a lóvásártéri óvoda trágyával és hulladékokkal úgy körül van már hordva, hogy a bűz maga is elegendő ahhoz, hogy a lóvásártéri óvoda összes növendékeit inficiálja; ezen trágya dombok eltüntetésére és az óvoda környékén a szemét lerakóhely megszüntetése, valamint a Külváros dögölt és bűzös hullákkal diszelgő pocsolyáinak, árkainak betömése is foglalkoztathatná már a hatóságot. A lakatos-utcai újonnan épült óvodának az állam részére való átadása is késedelmet szenved. A késedelem oka figyelemre méltó; a 36.000 koronás óvoda udvara oly kiesény, hogy magánlakás céljaira is szűknek bizonyulna, hát az ezen óvodába már most is beirt 160 gyermek játszótérül hogy szolgálhasson. Kir. tanfelügyelő nem is késett a város polgármesterét értesíteni, hogy az új épületet állami óvodai célokra mindaddig nem át nem veszi, míg a telek a gyermekek létszámához és az óvoda céljainak megfelelően kibővítést nem nyer. A telek méreteinek megállapításánál nem jobb lett volna hozzáértő embereket megkérdezni, mint most visszavásárolni az eladott telekrészt.

* A vigécz törvény kijátszása. Ismeretes az a törvény, mely nemrég lépett életbe s mely megtiltja, hogy a vigéczek házaljanak városról-városra, privát emberektől rendeléseket vegyenek föl. Ennek a törvénynek van egy függeléke (elég helytelen dolog!) mely azt mondja, hogy ha a czég meghívást kap egyesektől, kiküldheti utazóját a rendelés felvételére. Annyi bizonyos, hogy ezzel a függelékkel az egész vigécz törvény agyon van csapva. Meg is jósoltuk jó előre, hogy a visszaélések egész sorozatát fogja előidézni. Hogy mennyire igazunk volt, bizonyítja az alábbi nyomtatott levél, melyhez hasonlókat sűrűn küldöznek szét a kereskedő czégek, mióta a vigécz törvény életbe lépett. Ime a levél:

Budapest, 1901. jul. 18-án.

Nagyságos asszony!

Ez évi július hó 1-én életbe lépett törvény szerint, megbizottunknak csak azon egyént szabad mintáinkkal meglátogatni, a kitől czégünk erre meghívást kap.

Igen örülnék, ha Nagyságod, ugymint eddig, most is czégünket szerencsésítetné azzal, hogy szükségletét nálunk szerezze be, ezen esetben kegyeskedjék hozzánk egy levelező lapot következő szöveggel küldeni:

„Szükségemet Önök czégtől óhajtom beszerezni, kérem megbizottjukat őszi- és téli kelme mintáikkal szeptember hó folyamán hozzám elküldeni.“

Ha augusztos 10-ig onnan annyi meghívást kapunk, hogy érdemes lesz oda utazni, ugy Huba Jenő ur szeptember hóban bátor lenne szép és gazdag minta gyűjteményünket bemutatni.

Mély tisztelettel

Beráts és Galamb

Bpest, V., Deák Ferencz-
utca 10.

Ehhez nem kell kommentár. Minden czég szétküldi a maga kis levélkét, megkapja a meghívót, a vigéczek eljönnek, felszedik a rendeléseket s a szegény helybeli kereskedőnek tétlenül kell nézni, hogy károsítják meg. A szegény nagyvárad kereskedő fizeti az adót, a boltbért és a többi terheket, a budapesti kereskedő pedig bekasszalja a hasznot. Hát akkor mire jó a vigécz törvény! Minek csinálták? Hiszen ez nem a kereskedőket védi, hanem a házaló vigéczeket, kik ilyen formán a kormány támogatásával károsíthatják büntetlenül a védtelen kereskedőket.

* Áthelyezett postahivatal. A nagyvárad posta- és távirdaigazgatóság közhírré teszi, hogy a Szilágyvármegyébe bekebelezett Nagy-Rajtoltz községhez tartozó Fecz nevű telepet a csucsai távirdahivatal kézbesítő köréből f. évi augusztus 1-től kezdődő érvénnyel, a zilahi távirda hivatal kézbesítő körébe kebelezte át.

* Egy bika sétája. Igen nevezetes és rettegelt hatalom Hosszupályiban, — mint levelezőnk írja. — az ottani Brüll-uradalomnak a bikája. Ez a méltóságteljes alak, mikor kedve jön, a mezőről való hazatértében, megkergeti az egész falu lakosságát. Így történt ez hétlőn délután is. A helyett, hogy szép csendesen benovult volna szállására, több utcán végig futott, kergetve maga elől minden élő lényt, embert, állatot egyaránt, nem csekély rémületére az utca porában játszadozó gyermekeknek, valamint a jövő-menő felnőtteknek. Utjában neki ment egy ökröszekérnek, s az elől levő két ökröt fellökte, oly erővel, hogy a szekér rudja eltört, továbbá az ökröket egymáshoz kapcsoló láncz elszakadt. Csak mintegy két órai harc után tudták bekergetni szokott helyére és ekkor is csak az uradalom kutyahadának sikeres működésével. Emberben, állatban, szerencsére kár nem esett.

* Sima társát elfogták. Szentesi távirat jelenti, hogy Gálfi Sándor volt lapszerkesztőt a szentesi állomáson a rendőrök elfogták és a szegedi ügyészséghez szállították. — Gálfit Sima Ferencz volt képviselővel együtt többféle bűnpörbe fogták. Gálfi egy időre eltűnt a kereső hatóságok elől, ezért elrendelték körözését. Ez az oka, hogy elfogták.

* Szoritják az adóprést. Még alig kezdtek a csépléshez, sőt itt-ott peng az arató munkások kaszája, a pénzügyminiszter azonban már szétküldte az ukázt az ország összes pénzügyigazgatóságaihoz, hogy szoritják az adóprést, vagyis erősen fogjanak hozzá az adók behajtásához. A miniszter leirata anyyiban eltér a régebbi hasonló rendeletektől, hogy a nagy szigor mellett arra is utasítja adót behajtó közegeit, hogy működésükben a kellő tapintattal járjanak el. Hogy miként tettek eleget a kir. pénzügyigazgatóságok a miniszteri rendeletnek, erre nézve szeptemberben kimutatóst kér a miniszter.

* **Küzdelem az önkéntes-iskoláért.** Tudva-levőleg **Nagyváradon** nyertek kiképzést ez ideig a debreczeni 39-ik gyalogezred önkéntesei is. Már tavaly nagy küzdelmet fejtettek ki a debreczeniek, hogy önkénteseiket ott képezzék ki, ne pedig idegen városban. A tegnapi városi közgyűlésen dr. **Fejér Ferencz** újból sürgette az önkéntes-iskola felállításának ügyét. Felvilágosítást kért, hogy kap-e október elsején Debreczen önkéntes-iskolát. **Oláh Károly** tanácsos megnyugtató választ adott. Felírnak majd a hadügyminiszterhez is. Jó lesz nekünk váradiaknak is résen lenni, mert legújabb szokás szerint Debreczenel szemben rendszeren mi váradiak szoktuk a rövidebbet húzni s az lesz majd a vége, hogy most meg majd a mi önkénteseinket vizsgál Debreczenbe.

* **Párbaj a bácskai leányszöktetés miatt.** Megtörtént az első párbaj a bácskai szenzációs leányszöktetésben, Szemző Gyula Ujvidéken kardpárbajt vívott Nemes Sándor dr.-ral, Ungár ügyvédjével, akivel a minap az a kínos utcai botránya volt. A kardpárbaj súlyos feltételekkel az ujjvidéki honvédkaszárnnyában ment végbe. A felek kétszer erősen támadtak. A második támadás után Nemes jobb kezének hüvelykujján megsérült és harcsképtelenné lett. A párbaj után a felek nem békültek ki.

* **Kisfaludy Sándor szobra.** **Kisfaludy** Sándornak, a Himfy-dalok költőjének bronzba öntött szobra eddig a Múzeum képtárának előcsarnokában állott. A szobrot, mely egy régi magyar szobrász műve, nemsokára a múzeum kertjében állítják fel. A természet csöndes álmodozója, a képtárak poros világából végre arra a helyre jut, hol zöld a lomb, szabad a levegő, madárdal méltó kerettel övezik körül. Ott fog állni szobra testvéröccsre, **Kisfaludy Károly** szobrának közelében, melyet — mint tudva van — **Ferenczy István**, az uttörő magyar szobrász készítette.

* **Két kis diák tragédiája.** Félegyházán nagy szomorúságot okozott az a hír, hogy **Varga B. József** közpénztárnok **Jenő** fiát és **Dóczi Mihály** virilis képviselő **Mihály** fiát a monostori határon meglöve, egymásra borulva, holtan találták. A két kis gimnazista igen jó barátságban élt és szerdán korán reggel együtt indultak Monostorra **Görög Gábor** ottani birtokos tanárjára. A fiuknál egy-egy flóber-puska, 2 üvegbor és reggelire való volt. **Görög Gábor** birtokos épen buzát vitt be a városba és utközben találkozott velük amint a határdombnál vidáman reggeliztek. Mikor **Görög Gábor** visszatért tanárjára, hogy kis vendégeit fogadhassa, még mindig a határdombnál találta a két fiút, — de már holtan. **Varga Jenő** az árokban, arczra borul a, a jobb szemén átlöve feküdt. Ifj. **Dóczi Mihály** pedig két térdre esve, **Jenő** barátjára borulva feküdt s a homlokán tátongott a halálos seb.

* **Szerencsétlenség vadászaton.** **Visegrádon** a minap **Neizer Rupert** ottani vagyonos kereskedő, a ki éjjel szarvaslesre ment, a tőle mintegy tíz méternyi távolságban levő **Halai György** mezdőrt, a kit a sötétségben vaddisznónak hitt, két lövéssel súlyosan megsebesítette. **Halai** az előző napon figyelmeztette a vadász hírében álló **Neizert**, hogy a mező melletti erdőben sok szarvas tartózkodik s felszólította, hogy egy éjjel menjen lesni rájuk. Ugy beszéltek meg, hogy pénteken este fél 10 órakor **Halai** a mezőn fogja várni **Neizert**. A jelzett napon **Neizer Szathmári Mihálylyal** el is ment lesre, de **Halait** nem találta s így, mivel **Szathmári** egy fa alatt elaludt mellette, egy maga lesett a zsákmányra. Egyszerre a közeli bozótban mozgást vett észre és abban a hitben, hogy vaddisznó közeledik felé, két lövést intézett oda gyors egymásutánban. A felhangzó jajgatásból csakhamar megtudta, hogy a vélt vaddisznó helyett

Halait lőtte meg. A szerencsétlenség után azonnal felébresztette a mélyen alvó **Szathmárit** s annak segélyével intézkedett a megsérült mezdőrt hazaszállítása és orvosi segély igénybevétele iránt. **Neizer** ellen az ügyészség elrendelte a vizsgálatot.

* **A portás jövedelmi adója.** A dolog **Berlinben** esett meg. Egy előkelő szálloda portása, a ki épp úgy fizet jövedelmi adót, mint minden más polgár, a minap egy pompás szivart füstölve sétált a **Friedrichstrassen**. Mögötte egy szerény adóhivatalnok lépdelt. Az állam eme buzgó közegének a szivar füstje és illata nagyon finomnak tűnt fel és lakásáig követte a portást. Ennek az volt az eredménye, hogy az adóhivatal bizottság már másnap vizsgálatot indított a portás jövedelme tárgyában. Kisült hogy a finom szivarokat kedvelő portásnak borraivalokban 20.000 márka évi jövedelme van. A portásra, a kit a szivarfüst árult el, az eddiginél jelentékenyen magasabb adót vetettek ki.

* **A magyar munkás védelme.** A budapesti »Szegények Jogvédő-Egyesületében« a napokban egy magyar faragó jelent meg, a ki előadta, hogy az egyetemi templom építkezésénél a vállalkozó kizárólag olasz munkásokat alkalmaz és ő ott ismételt kérésre sem kapott munkát. Okmányokkal bizonyította, hogy hasonló munkálatokat éveken át sikeresen végzett és hogy a többi között **Róna József** szobrász mellett is dolgozott. Az egyesület napi biztosa dr. **Szende Sándor** ügyvéd a vallásminisztériumhoz fordult, a hol azt a választ kapta, hogy a minisztérium nem tehet semmit, mert a vállalati szerződésben nincs kimondva, hogy a vállalkozó csak belföldi munkásokat köteles alkalmazni. A kőfaragók között mozgalom indult meg, hogy küldöttségileg menjenek a kereskedelmi miniszterhez és kérjék, hogy az állami építkezések kiadásánál a vállalkozókat szerződésileg kötelezzék a magyar munkások alkalmazására. Ez nem csak méltányos, de jogos követelés, mert ha már a magánosok nem veszik figyelembe a magyar munkás érdekeit, úgy legalább az államtól kell megkövetelni, hogy ezt feltétlenül megtegyék.

* **A magyar nótá ellen.** **Varasd-Teplíczen** mint az E—s írja — a mult hét folyamán sajnálatos botrány folyt le a fürdő disztermében. A **Sárközi** testvérek cigánybandája játszott ott nagy közönség előtt, melynek sorában sok magyar is akadt. A horvátok tüntetőleg horvát nótákat húztak s midőn a magyarok magyar nótát akartak húzani, tüntetőleg piszogtak. Ekkor már viharosan zugott a teremben:

— Magyarul! Magyarul!

S a botrány megkezdődött. A cigányok a »Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos« című nótát játszották, mire **Starcevic Dávid**, **Starcevic** képviselő fivére a kólót rendelte meg. A magyarok felugráltak helyeikről s kalapjukat levéve, a **Kossuth-nótát** énekelték. A zene elhallgatott, a horvátok piszogtak s a magyar fürdővendégek tüntetőleg távoztak a teremből.

* **Gyujtogató golya.** Egy vig társaság egy szatmármegyei község mellett levő erdőség alá ment ki, hogy szalonna sütéssel, édes cseveggel kellemesen töltsék el az időt. Eddig nagyon természetes a dolog, ha em ami ezután jön, az biz egy kissé tragikus. A társaság elment s a tűz helyét nem oltván le, sok parázs maradt a színhelyen. Egy golya akár kíváncsiságból akár fészéknek gyarapítása céljából, egy még fél végén tüzes galyat elrabolt s hazavitte családjára és az egész falu rettenetes pusztulására. A parázs meggyújtotta a fészket, meg a fészkek alatt lévő házat s innen a fél falu leégett. A mint a fáma mondja, a falu bírása, nehogy e végzetes eset érje ismét a községet, a golyákra statáriumot hirdetett s dobszó útján tiltja el a golyákat, hogy falujában lakjanak.

* **Kirabolt templom.** **Csütörtök** virradóra gonosz tettesek betörték a **bedői** gör. katolikus plebánia templomába s — mint levelezőnk írja — egyenesen a templom ládájához mentek és azt vésővel feltörték. 59 korona és 48 fillér volt a ládában s az egész összeget elvitték. A rablás részleteit a vizsgálat fogja kideríteni, **Valószínű**, hogy felmásztak a templom ablakához, az egyik ablak üvegét a tettes kezével betörte és így azt így kinyitotta. Alkalmiasint olyan egyén követte el a rablást, aki nagyon is ismerős volt a templom belső viszonyaival.

* **Hadgyakorlaton megölt százados.** **Karlócza** közelében lévő gyakorlótéren ez idő szerint a 70. gyalogezred tartotta harcászati gyakorlatait. Tegnapi ezred már korán reggel kivonult gyakorlatra. Két-két zászlóalj állott egymással szemben a harcászati feladat megoldása végett. Az egyik részről a negyedik zászlóalj egyik százada **Marzserics** százados vezetése alatt volt kiküldve előjárórnek, hogy az ellenség állását kikémlelje. A század legénysége a kapitánnyal nyugodtan haladt előre, amikor az egyik hegyoldalról az ellenség puskatüzzel fogadta. A század ekkor rögtön rajvonalba fejlődött és felvette a harcot. Így folytak a lövöldözések, miközben észrevették, hogy az ellenség felől éles töltények is sivatának feléjük. A százados, aki szintén észrevette ezt, kiadta a parancsot a kürtösnek a tüzelés beszüntetésére, de alig hogy ezt a parancsot kiadta, egy golyó mellén találta a kapitányt a ki rögtön lefordult a lováról. A kürtösre beszüntették a tüzelést s a legénység oda futott a kapitányhoz, de már későn, mert a szerencsétlen tiszt már akkor meghalt. Az ezredparancsnok rögtön beszüntette a gyakorlatot s elrendelte a vizsgálatot. Az összes fegyvereket megvizsgáltatta, mely alkalommal két közlegénynél **Cranko Illa** és **Nyacevics Dusan**nál néhány éles töltényt találtak és a fegyverek csövein is meglátszott, hogy ők lőttek éles tölténnyel. A két katonát szuronyfedezet alatt bekisérték **Péterváradra**. A szerencsétlen kapitány iránt általános a részvét.

* **Szerencsétlenül járt tutajosok.** Tegnapi éjjel óriási vihar dühöngött a Felvidéken, melynek négy lipitói tutajos esett áldozatul, a kik a Vágban lelték halálukat. Tegnapi este felé ugyanis hat lipitói tót három tutajjal, a melyek épületfákkal voltak megrakva, lebecsátkozott a Vágon. Este, a mikor a vihar közeledett, megálltak a Nyitra torkolatánál és a tutajokat a parthoz kötötték, maguk pedig a tutajokon összetakolt sátor alá húzódtak. A nagy felhőszakadás következtében a Nyitra folyóból iszonyu erővel futott le az ott összefutott víztömeg, úgy hogy a tutajokat elszakította a partról és elragadta, majd pedig a zuhogó ár elkapta őket és mind a hármat felborította s a rakomány az emberekkel együtt a Vágba esett. Négy tutajos, névszerint **Bohon Antal**, **Kapecske Adám**, **Panyák Ferencz** és **Panyák János** a lehullott deszkarakomány alá kerülve, a vízbe fulltak. A rakomány nagy részét az árvíz lesodorta egész Komáromig, ott szedték össze nagy részét s ott fojták ki a négy tutajos holttestét is. A szerencsétlenül jártak valamennyien családos emberek voltak.

* **Adóleengedések elemi károk esetén.** **Lukács László** pénzügyminiszter most kiadott rendeletében szabályozza ez elemi károk esetén követelhető adókedvezmények ügyét. A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz körrendeletet intézett, melyben ezeket figyelmezteti, hogy elemi káresetek az illető földrészlet tulajdonosa által, s ha a károsult birtokosok többen vannak, evégre megbízott két képviselőjük által mindenkor írásban jelentendők be. Ami az ezen káresetek két megbízott által való bejelentését illeti, erre vonatkozólag kijelenti a minisz-

ter, hogy az ily bejelentések elfogadása helyén van a törvényes szabályokban járattal s többnyire irástudatlan kisgazdák érdekében, de indoktalan ez a kedvezmény alkalmazása a nagyobb birtokosokkal vagy uradalmakkal szemben. Mindezek folytán a nagyobb birtokosoktól és uradalmaktól az elemi károk külön bejelentése megkövetelendő, míg a földműves osztályhoz tartozó kisbirtokosok érdekében a megbízás által való bejelentés elfogadható, illetőleg az a méltányosság szélső határáig kiterjeszhető. Utasítanak egyszersmind az elemi kár bizottsági felvételére kiküldött pénzügyigazgatósági tisztviselőket, hogy mindenkor szerezzenek a helyszínen meggyőződést a megbízás útján való bejelentések hitelessége felől.

Igazságszolgáltatás.

Falkait hazahozzák. A sikkasztók rendes végzete teljesedik be Falkai Lászlón, a kit New-Yorkban elfogtak, miután már azt hitte, hogy teljes biztonságban van. Hiába volt minden praktikája, a melylyel a rendőrség fűrkésző és végrehajtó hatalmát ki játszotta. Hasztalan, mert ebül szerzett vagyon ebülvesz el és ezzel együtt minden, a mi becses. Hivatalos értesülés érkezett ugyanis New-Yorkból, hogy **Falkai** Lászlót, a hirhedt postásikkasztót már hozzák is hazafelé. Most már a hajón van s **vasárnap** érkezik erős őrizet alatt Brémába, onnan pedig még aznap Oderbergbe, a hol a magyar rendőrség várja, hogy kelő őrizet alatt Budapestre szállítsa. E szerint Falkai minden valószínűség szerint hétfőn érkezik Budapestre, a hol törvényt ülnek majd fölötte.

SZINHAZ.

Jótekonyczélú színelőadás.

Igen érdekesnek ígérkező hangversenyvel egybekötött színelőadást rendeznek augusztus elsőjén a középiskolai ifjak **Szabó** Istvánné védnöksége alatt a Szent László menház javára a Döry-szigeten (Városliget). Az előadást **Kertész** Sándor, a Szigligeti-színház tagja rendezi. Színrekerül **Gárdonyi** Gézának »Tiszma« című egy felvonásos bonózata. Ezt követi a »Virágfakadás«, **Murray** Károlynak 2 felvonásos vígjátéka.

MULATSÁG.

Anna-bál a Sóstón. Holnap, szombaton a konyári Sóstón nagy sikerűnek ígérkező Anna-bált tartanak. A környékbeli intelligencián kívül, melynek a sóstói Anna-bálok találkozó helyét képezik, igen sok vendéget várnak **Nagyváradról** és **Debreczentről**. A táncmulatság este nyolcz órakor kezdődik.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: **Lucien Biart.**

Francoziából: **K-6.**

30.

Azzal megfogva unokahuga kezét, ki haragosan ellenkezett, magával akarta vonzolni. Don Estevan telitorokkal nevetett: Alvarez látta, hogy Micaela reszket és arcza sápadt. Hevesen felugrott.

— Elég! kiáltá parancsoló hangon.

Minthogy azonban a fiatal ember nem hagyott fel durva játékával, félkézrel kar-

ragadta őt s nagy erővel eltaszította. Micaela szemeit könnyek homályosították el, keresztatyja elvezette; Ricardo nem tudta mit csináljon.

— Kedves fiatal bikám, mondá az udvarnagy visszatérve, még egy ilyen udvariasság s unokahuga meggyűlöli őnt.

— Mit csinál Micaela, kérdé az ültetvényes szinte úgy meglepve mint unokaöccse.

— Sir.

— Gyermekeharag!

— Női harag, veté ellen harája.

Az étkezés csöndben folyt tovább, de Ricardo nem evett többet. A gondolat, hogy unokanővérét megsérté, kétségbeejtette.

Egyszerre a fiatal leány visszatért s kezét nyújtá a bűnösnek, ki térdrehullva emelte azt ajkaihoz; szemeiben könnyek csillogtak.

— Az erő legyőzi a férfit, mondá Micaela lágy hangon, de összetöri a nőt.

— Bocsásson meg nekem, rebegte Ricardo, Isten a tanum, hogy csak tréfálni akartam.

A leány fölemelte Ricardot, azután, hogy haraja teljes eltűnéséről tanuságot tegyen, megölelte atyját, azután keresztatyjához ment, ki egyedül értette őt meg s kinek ereje, melyet senki sem nézett volna ki belőle, egy kellemetlen öszekocczanástól mentette meg. Az udvarnagy keresztleánya felé fordult s tekintete kétségkívül annak mosolygó, szép arczára irányult, de kétfelé néző szemei semmit sem fejeztek ki.

— Ah! mondá, mikor fog már téged valaki teljesen megérteni és szeretni?

Azzal lovára kapott, melyet egy indián éppen elővezetett. A nap folyamán Micaela többször szándékozott atyját a tegnapi estétől találkozásról értesíteni, de valami megmagyarázhatatlan érzés mindig visszatartotta. Leült a narancsárk alá s elővette himzését, de a finom fonál folyton elszakadt apró ujjai között.

— Nyergeljék meg Bruscot, parancsolá hirtelen.

Lóra ülve, a tegnapival ellenkező irányban megindult. Egyszerre unokahívére állotta el utját.

— Megengedi, hogy önnel menjek, kérdé alázatos hangon.

— Köszönöm, felelt Micaela kétségbe vonhatlan hangnyomattal.

— Hát neheztel még rám?

— Nem, viszonzá a leány szelídebben, de egyedül szeretnék lenni.

Ricardo hosszasan nézett utána, a mint távozóban a fák között eltűnt. A hegyek közé tartott, egy bokrokkal szegett uton lovát szabadjára hagyva. Csakhamar egy szorosból kilepve elérte a hegytetőt, melyen egy ösvény birtokuk határát jelezte. A ló önkénytelenül megindult ezen az ösvényen. Micaela majd óriás terebélyes fák alatt, majd festői sziklacsoportozatok közt haladt el, melyeket gyönyörű zöld moha fedett. Időnként a bokrokból tarka kolibrák röptek föl, a nap csillogva verődött vissza tarka tollazatokról.

Millió apró rovar zümmögése, a madarak csicseregése fölséges harmóniában olvadt egybe; néhány nagycsőrű tukán sebesen hasította át a levegőt, a fák között két pajkos majom ráta a folyondárok indáit. A fák és bokrok lassanként elmaradoztak, Brusco patkói csattogtak a rögzös lávauton. Nemsokára tompa, hullámtöréshez hasonló zaj volt hallható.

Az ifjú leány megállította lovát és hallgatózott. Ugy látszott, mintha egy pillanatig vissza akarna fordulni, de azután hirtelen elhatározta magát s megindult előre. A zaj növekedett s rövid idő múlva Micaela ugyanazon vizes lábánál találta magát, melynek szemlélésében előző nap annyira elmertült. Könnyedén összeresztent s nyugtalanul hordozta körül tekintetét; majd megnyugtatta, felszállott egy sziklára, mely kinyúlt a vizesés fölött s arra leült. Elgondolkozott s korbácsával egy bokor ágacskaít verdeste, mely mellette messzeterjedő gyökereivel mintegy befonta a sziklát. A letördelt galyakat összegyűjtötte s az alatta elrohanó habokba vetette. Sokáig szemlélte a csillogó, élénk, folyton mozgó habokat, melyek egymásra hullottak, egymást üzték és futottak, futottak kavicsokon s minden más akadályokon keresztül céljuk felé. Végre fölkelte, hogy jobban meg szemlélje az ezüstös patak folyását a völgyön át.

(Folyt köv.)

TAVIRATOR.

A monarchia Montenegró ellen.

Bécs, július 26. Az osztrák magyar monarchia két pánczélos hajót küld az albániai partokra. Ezt beavatott helyen tüntetésnek tartják Montenegró ellen az osztrák-magyar monarchia részéről. Bécsi politikai körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi ez a flotta demonstráció.

A búrok győzelme.

London, július 26. Az angol-búr háború, a mely jó idő óta változó szerencsével folyik, mint Kitchener lordnak tegnapielőtti kelettel jelentik, az utóbbi napokban a búroknak kedvez inkább a szerencse. Kis angol csapat támadta meg szerdán reggel a búrok táborát Rothesburg mellett. Az összecsapásnak eredménye az volt, hogy két angol katonatiszt és 14 búr harcos maradt halva a csataterén.

Felrobbant város.

Batum, jul. 26. A város sűrűn lakott centrumában ma délben robbanás történt, a mely sok embert megölt. Néhány katonatisztnek nyoma veszett. Néhány házat egészen elpusztított a robbanás. A szerencsétlenség színhelyén szétzaggatott testrészeket találtak. Az áldozatok számát még hozzávetőleg sem tudják. A város centruma romokban hever. (M. T. I.)

A pestis.

London, július 26. A Plymouthban levő »Ormoz« gőzösön előfordult állítólagos pestis eset bakteriológiai megvizsgálása kiderítette, hogy a betegség nem pestis.

Krüger javaslatai a béke érdekében.

Budapest, július 6. (Saj. tud. távir.) Amsterdamból távirják, hogy Krüger elnök Hágába utazott, hogy a békejavaslatok dolgában tárgyaljon. Az esetleges békejavaslatokat Vilmos német császár fogja az angol kormány elé juttatni.

Az osztrák-magyar bank állása.

Bécs, július 26. Az Osztrák-magyar bank állása 1901. július hó 23-án: Bankjegyforgalom 1.341,971.000 korona (—23,050.000 korona), érczkészlet 1.265,232.000 korona (—567.000 k), váltótárca 288,941.000 korona (—16,656.000 korona), lombard-üzlet 54,514.000 korona (—930.000 korona) és adómentes bankjegytartalék 254,624.000 korona (+22,495.000 korona).

Sikkasztó pénztárnok.

Budapest, július 26. (Saj. tud. távir.) Szabadkáról távirják, hogy Honts János, a zentai általános takarékpénztár pénztárosa 3600 korona elsikkasztása után megszökött. A szabadkai ügyészség intézkedett a körözése iránt.

Öngyilkos postatiszt.

Keszthely, július 26. Bokros János 50 éves postasegéd-ellenőr tegnap este 10 óra után a hivatalból gyenesi szőlőjébe ment ki s ott felakasztotta magát. Reggel a hivatalból utánna küldtek, mire a kis leánya kiment a szőlőbe, ahol atyját már holtan találta. Özvegyet és 5 kiskorú gyermeket hagyott hátra.

Letartóztatott bankigazgatók.

Karkov, július 26. Az agrár- és a kereskedelmi bank igazgatóságának nyolcz tagját letartóztatták. Az agrárbank igazgatóit csak 6 millió rubel, a kereskedelmi bank igazgatóit csak 3.200.000 rubelnyi biztosíték ellenében bocsátják ki a vizsgálati fogságból.

Orosz nagyherceg a szultánnál.

Konstantinápoly, július 26. Mihajlovics Sándor nagyherceg tegnap este elutazott Konstantinápolyból. A szultánnál tett látogatását hir szerint arra használta föl, hogy a szultánt meggyőzze annak szükségéről, hogy Bulgária függetlenségét elismerje és hogy Krétának Görögországgal való egyesítését jóváhagyja.

London, július 26. A Daily Telegraphnak jelentik Konstantinápolyból, hogy ha Mihajlovics Sándor orosz nagyherceg javaslatára a szultán elismerné Bulgária függetlenségét, úgy Oroszország egy Bulgáriának megszavazandó nagy kölcsön ellenében megkapná a burgaszi kikötőt.

A tüdővész-kongresszus.

London, július 26. A tüdővész-kongresszus tegnapi ülésén Spencer lord elnökölt, Fadyean Miksa, a királyi állatorvosi iskola tanára felolvasást tartott a tejben előforduló tuberkulotikus bacillusokról. Nagy elismeréssel adózik Koch tanár érdemeinek, de még sem fogadja el Koch elméletét. A két legnagyobb angol gyermekkórházban a meghalt betegek végzett vizsgálatok alapján kimutatja, hogy az egyik kórházban az esetek 29,1 százalékában, a másikban előfordult esetek 29,1 százalékában a tüdővészben meghalt gyermekek fertőzése belülről származott. Ezek a számok ellenkeznek Kochnak azzal az állításával, hogy ilyen esetek nagyon ritkán fordulnak elő. A felolvasó tapasztalatból tudja, hogy a tej gyakran átviszi az emberbe a tuberkulózis bacillusait. Konstatálja továbbá, hogy véletlenül rájött, hogy a tuberkulin nem mindig elégséges arra, hogy az állaton a betegséget pontosan konstatálja. Nézete szerint a tüdővész ellen való orvosság a nyilvános ellenőrzés.

Spencer elnök azt indítványozta, hogy a kormány gondosan vizsgálta meg Koch elméletét.

Nocard csatlakozik a Fadyean nézetéhez. Crichton Browne elismeréssel adózik Kochnak azért a bátorságáért, amelylyel elméletét nyilvánosságra hozta. Igaz, hogy ez az elmélet a kritikát is kihívja, de az ilyen kritika csak hozzá fog járulni, hogy az igazság kiderüljön. A törvényhozásnak most csak teljesen bizonyított tények alapján szabad intézkedni. Ma este gróf Derby és neje South-Kington-Museumban estélyt adtak a kongresszus tagjai tiszteletére.

Nagy zivatar Londonban.

London, július 26. Ma délután itt több órán át nagy zivatar dühöngött jégesővel, folytonos villámlással és zuhogó esővel. A víz hömpölygött az utcákon és behatolt a lakásokba. A földalatti vasut egy részét elöntötte a víz. A forgalom megszakadt.

K i n a.

Peking, július 26. Ma délelőtt a kövelek értekezlet tartanak a kártérítési költségeinek végleges meghatározása és rendezése czéljából.

KOZGAZDASAG.

Kecskemét-vidéki kiállítás.

Folyó év augusztus hó 11-én nyílik meg a »Kecskemét-vidéki ipar kiállítás« és tart aug. hó 25-ikéig. Az iparkiállításban részt vesznek a szomszéd Czegléd, Nagy-Körös, K.-K.-Félegyháza és Halas városok ipartermékeikkel.

Folyó hó 20-án nyílik meg a »Gazdasági kiállítás« és tart 25-ig. A gazdasági kiállítást a Pestmegyei gazdasági egyesület rendezi.

Mindkét kiállítás Kecskeméten a kistemplom-téri fágas iskola termeiben, az iskola udvaraiban, a szomszédos lovardában, ezen épületek előtt e célra bekerített kb. 3000 □ méter és az épületek mögött kb. 5000 □ méter szabad területen és az iskola és lovarda közti utcán lesz s be lesz kerítve az egész terület s a kiállítás czéljaira alkalmassá téve.

Az iparkiállítás lesz a pestmegyei Duna-Tisza közén üzött ipar együttesen az országnak méltóan bemutatva. A kiállítók száma megközelíti a 600-at, több mint 2500 □ méter területen.

Az iparkiállítás magában foglalja a fa- és butor-, fém-, kő- és agyag-, ruházati-, bőr- és sörté-, sokszorosító- és papír-, valamint a többi vegyes ipar cikkeit. Ezekon kívül be lesznek mutatva iparművészeti tárgyak és a házi ipar; élelmiszeri iparcikkek, műszaki és vegyszeti ipar, járművek, szőlészeti-, borászati-, gazdasági- és kertészeti eszközök, iparoktatás, segéd- és tanoncz-munkakiállítás. Nemkülönben működésben lesznek bemutatva a kisipar czéljaira alkalmas gépek és eszközök. Végül a hazai gyári féltermékek.

A felsorolt csoportokból láthatjuk, hogy a kiállítás magában foglalja az ipar összes faktorait.

Oly iparágak, melyek a Duna-Tisza közön nincsenek, az ország más részéről is elfogadtatnak.

A gazdasági kiállítás magába öleli egész Pestmegye területét. Kiállításra kerülnek a gazdasági kisebb és nagyobb gépek és eszközök, versenyt rendez peronospora permetezők és viharágyukból, kapcsolatosan baromfi kiállításal és Bugacz-Monostorról csikó felhajtással.

A bizottság gondoskodott, hogy a kiállításról kimerítő »kalauz« adassék ki 60 fillér árban.

A kiállításba a belépti-díj 40 fillér. Nem különben gondoskodva van, hogy az arnyas iskola udvaraiban tisztességes áron vendéglő nyitassék, hol étkezni is lehet. Csoportos látogatóknak társas ebéd vagy vacsora is rendezhetők.

Gondoskodva van, hogy a kecskeméti bor méltóan a borkóstolóban hideg buffet-vel kapcsolatosan bemutatassék.

Sorsjegy ára 40 fillér, melyen a kiállításán részt vett iparcikkek kisorsoltatnak.

E sorokban röviden vázoltuk a »Kecskemét-vidéki kiállítás« terjedelmét, mely nem

szerep keretben mozog, hanem úgy terjedelmében, mint a kiállítók nagy száma biztosítja a látványosság érdekességét.

Miután Kecskemétnek az egész országgal kedvező vasuti összeköttetése van, e szerint a kiállítás látogatása nagyon meg van könnyítve.

Mindennemű kérdézősködére, sőt elszállásolásra is a végrehajtó bizottság ád felvilágosítást.

Állatorvosok a marharakodóknál.

A földművelésügyi miniszter a várad-velencei vasutállomás marharakodójához szakértőül a csak pár nappal ezelőtt kinevezett Ötömössy Sándor járási állatorvos helyett Alexander Lajos tvhatósági állatorvost, helyettesül pedig Csányi Imre törvényhatósági állatorvost nevezte ki.

Ketch Jenő és Társa

Tőzsdé jelentése

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 26.

Buza októberre	—	—	—	—	0.
Buza áprilisra	—	—	—	—	—
Tengeri	—	—	—	—	0.
Rozs okt	—	—	—	—	0.
Zab apr.	—	—	—	—	0.
Káposzta, repese, aug.	—	—	—	—	—

Értéktőzsdé.

Budapest, július 26.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—
Magyar hitel	—	—	—	—	—
Allamvasut	—	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	—	—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	118 86
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	92 80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,5%	—	—	—	—	120 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,5%	—	—	—	—	100.
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	118 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	92 25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	98 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	173 —
Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	143 50
Osztrák járdékpapírban	—	—	—	—	98 95
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	98 80
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	118 —
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	95 75
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	139 50
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	16 40
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	642 90
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	636 50
Párisi vista	—	—	—	—	95 20
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	19 04
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	117 42
London vista	—	—	—	—	239 65
20 márkás arany	—	—	—	—	28 50

a szarokoztatásról 1. sz.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tennis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeit.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Megholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetések,

részvények, árjegyzékek, **jegyzőkönyvek,**

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, **étlapok,**

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Megholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Megholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Megholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.